

Seznam příloh

Příloha č. 1 Přepis provedeného rozhovoru s Mgr. Lenkou Mottlovou

Příloha č. 2 Autentický přepis provedeného rozhovoru s ženou č. 4

Příloha č. 3 Autentický přepis provedeného rozhovoru s ženou č. 1

Příloha č. 4 fotografie projektu „Dejme si šanci“

Příloha č. 5 fotografie projektu „Dejme si šanci“

Příloha č. 1

Přepis rozhovoru s Mgr. Lenkou Mottlovou

JAKÝ BYL PRŮBĚH TRANSFORMACE V NALŽOVICKÉM ZÁMKU? JAK SE PŘIPRAVOVÁVALI KLIENTKY, VY I ZAMĚSTNANCI? Já když jsem sem přišla, před šesti lety, ta situace tady byla docela tristní. Bylo hodně lidí na pokoji, vlastně nikam moc nejezdili, zjistili jsme vlastně, že lidi z druhého patra chodí ven jenom prostě nějakých velmi omezených podmínkách, resp. Některé lidi ani ven nechodili. Dostávali jsme se do takových situací, že foukal vítr, a oni z toho byli úplně vyřízený. Především někteří klienti, hlavně AB, která je nevidomá. Jak je omezená v určitých smyslech, tak vnímá ty věci jako jinak a bylo to docela problematické. Ty lidi se vůbec nedostali ven, věci se jim nakupovali hromadně. Hygienické potřeby, ale i oblečení. Většinou neměli možnost si ani něco vybrat, byli tady takový způsoby, jak se vyrovnávali s tím, že byli ve větším počtu na pokoji. Byly tady projevy sebepoškozování, já neříkám, že teď to tady není, ale tenkrát to bylo ve větší míře. Když se pak ty lidi rozpustili do menších komunit, tak jsme vlastně viděli, že i i ta medikace jde dolů. Nějak výrazně, ale šla dolu. No, a když jsem to tenkrát viděla, v jakém stavu to je, tak jsem si řekla, že to tady potřebuje změny. Já chápu, nezlobím se na ty lidi, co tu byli předtím, protože tu byli vedení nějakým způsobem a vnímali to jinak. Ale setrvali v tom vnímání dýl, než se mělo. Měl do toho zasáhnout někdo z vrchu. Třeba od zřizovatele a trochu je nasměrovat. Ale jsem si toho vědoma, že je to těžký, že nejde vidět ty věci všechny negativně, ten personál byl nějak řízený, neměli možnost vidět třeba jinam. Ty organizace v našem okolí byly vedeny podobně, takže ono je to těžké. Neberu to tak, že by ty lidi byli viníci, ale ta doba tomu tak nahrávala. No, a vlastně jsme se rozhodli, že půjdeme dál, kraj nás podpořil, prostě jsme se rozhodli, že se zapojíme do transformace. Do projektu od MPSV, a tím to všechno začalo. Začalo to tím, že jsme se začali vzdělávat, začali jsme vzdělávat personál. Ve všech změnách, co to vlastně znamená, vlastně z toho ústavu odchází do komunity, na co je důležité se připravit. Hodně nám pomohla kniha manuál Transformace a tím jsme se hodně nechali vést, i tady máme mapku, kterou si odškrtaujeme, co už jsme splnili. Fáze zahájení, kdy my jsme oficiálně řekli, že do toho vstupujeme, personál i klienty jsme s tím seznámili, Fáze přípravná, která sebou nese zase dílčí věci, a pak se dojde fáze realizace. Do té fáze přípravy to bylo hodně o tom, že jsme vzdělávali ty lidi, měli jsme nějaký jako specifický semináře. No a začalo se tady na těch domácnostech, který nebyly na zámku, začalo některý dny vařit. Tehdá tady udělala velkou práci naše psycholožka a

speciální pedagožka (CD), která se s klientkami připravovala na tuhle fázi, vystříhávali si položky z letáku, lepili si je na papír a pak v doprovodu šli nakupovat. A to je i do teď, ale už ta podpora není tak velká. Učili jsme je telefonovat, učili jsme je jezdit autobusem. CD je učila vyznat se v jízdním řádu, hodiny, protože řada klientů neuměla a neumí je dodneška, ale mají už naučený nějaké věci, podle kterých poznají kolik je hodin. Asistent jim třeba natočí budíka na 6 ráno, nebo že teď mají jít na autobus. To co bylo zajímavý, bylo oblíkání jich. Protože klienti se tady chovali jinak, než na veřejnosti. Byli tady navyklí, že tu mohou chodit neučesaný, bez zubních náhrad, prostě v teplákách, vyšli si v nějakých sandálech. Prostě nedbali na svůj zevnějšek. I teď je musíme neustále navádět, co a jak. Je to neustálí boj, takový koloběh, kdy nic nekončí. Kdy my si řekneme, tak už tohle umějí, tak už nemusíme na to dohlížet, ale ono to tak není, oni nám zas připomenou, že se pleteme. Velký zvrat nastal, když jsme přijali nového klienta, prvního chlapa (EF). A vlastně ty klientky nebyly zvyklí na nějaký stud. To jsou takový věci, který vás ani nenapadnou. A oni najednou jdou nahý z koupelny a EF z toho byl úplně vyřízený. Oni se vlastně dřív myly, že jich bylo víc ve skupině, že ony neměly žádný ten stud. Což se začalo pomalu měnit, teď jsme důslednější. Mají župany, a už je to jiný. No a vlastně ten první mužský klient tady sehrál velkou roli. Tenkrát přišel EF se sestrou GH z Příbrami a my jsme si uvědomili, kde to bylo jejich domácí místo, kde to velmi dobře znali. Tak my už jsme tenkrát přemýšleli, co udělat. Protože v Příbramské lokalitě je pouze Alca a ta vlastně pobytová služba nikde není. A tendence byla je vrátit do jejich přirozeného prostředí. Jenže tenkrát to v té Příbrami nebylo moc jednoduchý. Bylo to o počtu pracovníků, a vlastně my jsme si žádali projekt na MPSV s ohledem na navýšení zaměstnanců, o zvýšení peněz, a my jsme to nedostali. Takže jsme si říkali, co budeme dělat, protože jsme stoplí. Ale kraj se rozhodl, že nás podpoří a takže jsme si zaregistrovali službu chráněné bydlení. Nejdřív se otevřely dva baráky v Příčovech, to bylo pro nás nejvíc schůdný a bylo to ty lidi, kteří byli ze Sedlčanska, nebo na zámku žili opravdu dlouho. A asi by bylo těžký je vytrhnout od sud a dát je do Příbrami. My jsme se jich všech ptali, jako jestli upřednostňují město nebo vesnici. A začínali jsme od těch nejvíce schopných. Takže nejdřív byl první dům, tam bylo pět klientů. A ještě jsme se shodli, že chceme, aby pracovali ty klienti. My když jsme jezdili v rámci ministerstva na takové setkání organizací zapojených do transformace, tak jsme si tam navzájem vyměňovali zkušenosti, co se udělalo špatně, nebo co by se udělalo jinak. A tím, že jsme si to předávali, tak jsme vychytávali spoustu věcí. Oni sice přestěhovali, ale prostě byli dál vlastně v domácnostech a nikam moc nechodili. Takže se udělalo pouze to přesunutí, ale v podstatě to zůstávalo stále ústavní. Takže to jsme řekli, že nechceme. A měli jsme výhodu, že jsme měli STD. Nejdřív asistenti vozili

autem klienty z Příčov do Nalžovic, a pak se zpátky vraceli. Ze začátku to bylo tak, že jezdili autem, a pak jsme přišli na to, že s pracovníkem budou mít doprovod v autobusu. Pak se přišlo do fáze, že klienti jeli, ale že asistent bude někde vzadu a bude jen jako kontrola. Oni pak vystoupili a ten asistent šel stále za nimi, i s nákupem to tak bylo. Měli jsem obavy, abychom to neunáhli, nebyli jsme si jistí. Třeba to trvalo 3-4 měsíce ty nácviky a když už jsme si byli jistý, že to zvládnou, tak teprve potom jsme řekli, že mohou jezdit sami. Ale čekal na ně asistent na zastávce, ale teď už chodí třeba úplně sami. U klientů, u kterých víme, že by to fyzicky nezvládly, tak ty se vozí dál. Jsou dvě jenom a zbytek jezdí sám. Pak jsme učili telefonovat, a dokud jsme je nenaučili zavolat si pohotovost a umět ovládat ten telefon, tak sloužili noční. A vlastně z těch se taky už slevilo. Máme i vyzkoušeno, že si zavolají pomoc. Dbáme na to, aby se tam nejely ústavní prvky. Chceme, aby si s pomocí asistentů sami objednávali třeba kadeřnici, na pedikúru, aby věděli, že hospodaří s financemi, domlouvají se na domečku, co budou vařit, aby finančně vyšli. Mají domluveno, co budou ten den dělat. Vše si dělají sami. A už se připravují i další klienti na zámku. Takže i ti nejvíce postižený už si umí skládat a třídit prádlo, zapnout pračku,... Neděláme si ambice, že budou úplně samostatný, ale prostě snažíme se už tady na tom zámku dělat nějaký kroky k zlepšení péče o sebe. V podzámčí mají den, kdy si vaří sami od rána do večera. Postupně se snažíme to nějak normalizovat. Nejdříve byly Příčovi a pak se udělalo, že půjdeme do Příbrami. Měli jsme pořád tendence vracet ty sourozence zpět do Příbrami. A vlastně jsme zjistili, že tam máme klienty, kteří by rádi šli do města. Některý klienti tam mají i rodiče, že se nám podařilo, otevřít chráněnko. Podařilo se nám i pracovní zařazení. Je tam větší možnost pracovního uplatnění. A většina z nich chodí do práce. Takže kromě invalidního důchodu mají ještě peníze na víc. Invalidní důchod většinou mají na financování služby, mnohdy jim to ani nestačí, takže my to ještě financujeme jako organizace, ale jim zbývají nějaké peníze třeba na oblečení nebo na dovolenou.

HOSPODAŘÍ SI SAMI S PENĚZI? Tam je to individuální, protože mají rozsudky soudu, s jakou částkou mohou hospodařit. Ta je nějak ohraničena na měsíc, s tou musí hospodařit a zbytek se spoří, nebo opatrovník na základě žádosti klienta rozhodne. V minulosti dostávali tzv. kapesné, ale mě přišlo divné slovo kapesné. Teď to mají tak, jak je to soudně určený, třeba mají 500 Kč na měsíc. Každý si utrácí za svoje potřeby. Jdou a koupí si to.

Byla jsem si vědoma toho, aby zase nedošlo k tomu, že by byli neustále doma. Tak se rozdělila kapacita STD. Půlka zůstala v Nalžovicích a půlka se přesunula do Příbrami. Takže ty klienti, kteří se přestěhovali do chráněnka, tak jsme jim nechali chvíli, aby se tam

seznámili s prostředím, zjistili jsme ,že mají problém přecházet na semafor, takže jsme tam měli co dělat min. měsíc, než se tam srovnali. Než zjistili, kde je zastávka, kino, obchody, kavárny. No a pak jsme po měsíci s nimi otevřeli STD ještě v Příbrami, ta se naplnila lidmi z chráněnka a doplnila i lidmi z Příbrami. Tím pádem jsme v Příbrami nabídli službu, která tam nebyla. Místo starostka nám hodně pomohla, město nám dalo dotaci, velmi dobře nás přijeli jako město. Na seminářích jsme se s ostatními bavili, že oni dělali tu chybu, že v tom prostředí, kam se měli klienti stěhovat oznámili tuto skutečnost dopředu. že se tam budou stěhovat lidi s postižením, a zbytečně to vzbudilo špatné věci, že se tam nemohli ani nastěhovat. A my jsme řekli, že tohle dělat nebudeme. A nemáme nikdy problém. Ty vztahy jsou přátelské, Nikdy nebyl problém, vyměňují si i bábovky přes plot.V Příčovech je hodně dobře přijali. No takže v Příbrami se nejdřív otevřelo chráněnko, STD a momentálně máme i DOZP pro 6 lidí. Jo takže tam se přestěhovali další klienti, které měli vazby s Příbrami. Klienti, o kterých jsme věděli, že jsou schopný a že se dobře zajímají. A budou tam fungovat. Pro nás bylo vždy strategický, že jsme zvolili budovy, které byly blízko sebe. Aby se ta služba neprodrazila. Museli jsme to držet v mantinelech. Přemýšleli jsme tímto způsobem. Máme CHB a hned vedle je DOZP. A pak tam máme ještě dvě CHB, ale to už je velmi samostatné bydlení, to už jsou vyložené byty, kde se ty lidi připravují na podporu samostatného bydlení. Na úplně jinou službu, ty jsou velmi schopný. Chodí do práce, umí se o sebe postarat. Ty už tu službu potřebují opravdu menší, oproti CHB. Protože vezmeme, že v DOZP 24h podpora, CHB přechod, tam už ta podpora je menší, neslouží se tam noční, ta podpora je 3-4 hod denně. A pak je podpora samostatného bydlení, my tu službu ještě nemáme registrovanou, možná jí ani nebudeme dělat. Spíše budeme mít tendenci ty klienty přesunout do jiné služby, která to poskytuje. A tam je podpora na vyžádání fakt jenom 2 h denně, ale tam už je ta změna, že byt už je na klienta samotného, ne na organizaci. Už musí umět pořádně hospodařit s penězi. Pro nás podstatný je, aby ta propustnost mezi službami fungovala.... Aby z DOZP se dostali na podzámčí, kde se trénuje na CHB, a pak až na samostatné bydlení. Doplněný tou STD.

Na CHb si sami připravují léky, nebo s pomocí asistenta.

ÚSKALÍ - Někdy jsme už mysleli, že ty klienti mají už vstřebaný některé dovednosti. A ty klienti nás vrátili zase do reality. Stalo se nám, že klientky jeli autobusem ze Sedlčan do Nalžovic, a oni byly zvyklé, že řidič, vždy otevřel zadní dveře. A tentokrát on otevřel jen přední a oni nebyly schopné to vykomunikovat. Takže jeli do Prahy, ale zavolaly nám, že mají problém. Ale naštěstí jela nějaká pani z Nalžovic, tak jim ukázala autobus směr

Nalžovice. To jsou věci, který vás nenapadnou. Jsou to věci, které fungují tři roky, pak najednou tohle. Dvě klientky jsme vraceli zpět do DOZP, zjistili jsme, že je dobré skládat složení obyvatel CHb dle podobné míry postižení. Jedna klientka byla velmi pohybově postižená, se sluchovou vadou. A ta šla hodně rychle dolů. Takže po dohodě s ní, jsme jí opět vrátili na DOZP, takže určitě to jde. A druhá klientka nám dělala, ona to teda již dělala v minulosti v jiné organizaci, ale chtěli jsme jí dát šanci a zkusit to. Ona chodila a žebrola, vybírala koše, nedopalky a tam. A vlastně jsme zjistili, že potřebuje jiný režim, takže ta se vrátila taky. No a upřímně, my jsme potřebovali, aby se tam klienti dobře integrovali, a když pak vidíte někoho, kdo vybírá odpadky, tak to nevypadá dobře. Pro klienty je to náročnější, protože byli zvyklí, že se po nich nic nechtělo. Že jim uvaří, uklidí, Takže byli i klienti, kteří ze začátku se nechtěli zapojit do společného fungování. Zkoušeli ty hranice, kdy povolíme, nebo nepovolíme...

Co se týče změny u personálu, tak ne všichni ty změny přijali. Podle mě i ta změna myšlení je náročná, že některý lidi to nedají, dívat se na toho klienta sobě rovného. Že hodně lidí je bere jako děti. To jsou věci, který mi jde mráz po zádech, mnohdy se s tím potýkám i teď. Pracovník, kterému je čtyřicet říká 60 leté pani s postižením, tak si tady Maruško hačni. To jsou takový anormality. S tím se musí pořád pracovat. CO my víme, jak to ten člověk vnímá. Oni to myslí dobře ty pracovníci, ale vlastně ho devalvují na nějakou osobu, která vlastně neví co chce. Na tom pracujeme do teď. Je tady nějaká fluktuace lidí, takže stále musíme těm lidem vštěpovat, jak se chovat. Mají na to jiné pohledy, či jsou zvyklí z jiné organizace. Bohužel jsem se setkávala i s tím, že pracovníci šidili klienty na jídle. Nebo si šmelili oblečení pro klienty. Nakoupili si, a vyměnili to za jiné. Ty lidi už tady nepracují, protože jsem to nepřekousla. Brali si i inkopomůcky, které si ty klienti platí. Pro mě to je zásadní a nemohu tu mít takové zaměstnance. Přijde mi to šílený. Stávalo se, že si i odlévali mýdlo. Setkala jsem se i s tím, že na záchodě nebyl toaletní papír, protože mi tvrdili, že klienti ho hází do záchodu a tím ho ucpávají. Vyřešilo se to tak, že museli jít na sesternu a tam si odmotat kus papíru. Pak jsme tam dali ty velký jamba a v pohodě, ale dodneška se setkávám s tím, že některý klienti vidí toaleták a vezmou si ho na horší časy. Je to už jinak, ale stejně to mají zarytý.

SEXUALITA Rozrůstá se nám mužská klientela, takže hodně pracujeme i na oblasti sexuality, ne bavit se o sexuální asistenci. Ale bavit se o tom, že i lidi s mentálním postižením mají tyhle potřeby. I teďka probíhalo a probíhá velké školení na toto téma. Bavíme se v Kamýku s dětmi o rozdílu mezi mužem a ženou. Když žijí v té komunitě, aby to chápali.

Dostali jsme se do situace, kdy jsme řešili vztah muže a ženy. A když jsme se zeptali té ženy, jaký je rozdíl mezi mužem ženou, tak ona nevěděla. To jsou takový momenty, kdy si řeknete, že potřebujeme ošetřit další téma. Spolupracujeme s organizací Freya. Je to téma, které taky hodně souvisí s transformací.

VLASTNÍ ROZHODNUTÍ Taky jsme chtěli, aby se klienti sami rozhodovali, ale aby věděli, že každé rozhodnutí nese následky. To taky nevěděli, nebyla možnost nějakého zažití. Ten personál se snaží je pořád nějak ošetřovat. Ale v reálném životě to tak není. Měli jsme problém, jedna klientka nedodržovala pracovní časy. Takže jsme jí v tom nechali vymáchat, aby si na to přišla. Došlo to tak daleko, že měla sezení na koberečku s vedoucím a ten jí řekl, že jestli to tak bude pokračovat, že s ní ukončí spolupráci. No a najednou to šlo. Srovnala a se a chodí do práce normálně. Začala fungovat jinak. Vnímám to tak, že je důležité jim dát možnost zažít ty důsledky.... Dát jim na výběr.... Nechat je zažít i neúspěch. Na to se hodně zapomíná v ústavech.

VEŘEJNÉ SLUŽBY Část klientů, kteří jsou z Příčovic jezdí do Mely do Sedlčan, stýkají se s jinými lidmi, to je hodně podstatný. Využívají hodně divadla, kina, do knihovny v Příbrami bazén. Chodí tam, co normální populace, takže i na cvičení zumbly. Zvláště v té Příbrami, EF chodí pravidelně na svatou horu v Příbrami na nedělní mši. Je to takový normální život, ne ústavní. Měli jsme možnost spolupracovat s institucí Euroinstitut, která vzdělává lidi s postižením. Mají už nějaký certifikát, někteří chtějí pokračovat. Je to fajn, protože mají větší šanci na trhu práce.

KDYŽ DĚLÁTE OSVĚTU ZÁMECKÝ SLAVNOSTI, PROJEKT DEJME SI ŠANCI. MÁTE ZPĚTNOU VAZBU? Projekt dejme si šanci je úplně skvělý, protože jsme to tenkrát udělali z toho důvodu, že jsme si byli vědomi toho, že běžná populace nemá zkušenosti s mentálně postiženými osobami... že se jich i bojí. a my tento projekt začali na popud otevření CHB a STD. Měli obavy z toho, jak se s nimi vlastně bavit. Vytipovaný klienti, kteří neměli problém mluvit o svém životě, tak chodili do škol a mluvili o sobě, byly za to i placeny. Od tud se rekrutovalo i spoustu dobrovolníků. Hodně se dostala do podvědomí problematika osob s mentálním postižením. Nejenom mezi studenty, ale ty to pak samozřejmě vypráví doma, takže to mělo mnohem širší rozsah. Pak byli další akce pro Příbram, tak nás jako organizaci pozvali. Nejednou jsme byli víc vidět. Snažili se nás podpořit v aktivitách. Zjistila jsem, že Příbram je v tomhle hodně otevřená. A myslím si, že kdyby nebylo projektu dejme si šanci, že by jsme se tam tak dobře neuvědli. A co se týká zámeckých slavností, že by jsme měli zpětnou vazbu, že by nám někdo psal to ne. Ale vidíte to na chování při té akci. Že

přijedou dobrovolníci., ale znormalizuje se tam ten vztah. Když přijdou lidi z veřejnosti, tak vidí, že se umí bavit i lidi s postižením. Že se tady normálně volně pohybují, řada lidí si myslí, že je tu máme v klecích. To, že tady s nimi jsou a stráví s nimi spousty času, tak takhle by to mělo být. Nakonec řeknou, že si mysleli něco jiného, že změnili pohled na věc. A studenti z projektu dejme si šanci nám sem jezdí pomáhat na slavnosti.

VIZE Otázka je co dál, protože zámek má velké architektské bariéry. Není tu výtah. My jsme si nechávali dělat odhad, na kolik by vyšla rekonstrukce. A je to strašně peněz. Je to několik desítek milionu. Takže by lepší bylo postavit nové baráčky na zelené louce. Kde to bude bezbariérový. A momentálně stojíme. Snažili jsme se sehnat investice, ale je to hodně o tom, jaká je zrovna politická situace. CO je pro ně prioritou, a transformace teď prioritou není. Neplánuje se, že by jsme dělali velké změny. Buď zrekonstruovat zámek, klientela stárne, budou možná upoutaný na lůžko a ty už se nedostanou ven. Jedině na nějakou schodolezu. Proto se snažíme i ty lidi udržet v dobré fyzické kondici. Cílem je, aby měli možnost vyjít alespoň dvakrát ven. Jsme si vědomi, že ty pohybové problémy nastanou, takže víme, že nutná změna je. Je důležité, aby tady byl výtah, pak s tím nebudu mít problém. Nebo resp. Jsme měla představu jinou, ale v té situaci v jaké to je teď, by to stačilo. Nebo alespoň postavit domeček pro ty osoby s největší mírou pomoci. Momentálně pracujeme hodně na té sexualitě, chystá se, že přijede organizace na diagnostiku organizace. Člověk, který tady pracuje delší dobu, i já už ani nevidí ty chyby, které tady jsou. Nechci, aby to bylo formou, že zaměstnanci se budou bát nějaký kontroly. Chci to vyloženě pro sebe, abych věděla, jak na tom jako organizace jsme, co se dá zlepšit. Zda si nepřenášíme ústavní prvky na chráněné bydlení. Třeba kniha návštěv, doma ji taky normálně nemáme..... Aby nám poradil někdo nezaujatý., pohled z venku, který není zatížený dlouhodobým bytím v této organizace.

ZPĚTNÁ VAZBA OD KLIENTŮ V Příbrami máme jednu klientku, která šla psychicky dolů, Není medikálně vyladěná. Tak když jí není dobře, často říká, že chce zpět na zámek, a když se jí řekne, tak jo sbal se jdeme, tak najednou zase nechce. Je to spíš takovej výkřik o pomoc nebo něco takového, že ví sama, že jí není dobře. Že si uvědomuje, že je to tam pro ní složitější. Ale když se jí nabídne, aby se vrátila, tak nechce. Na druhou stranu si uvědomuje, že tam má svůj pokoj. A když se jich ptáte, zda by šli zpátky, tak řeknou, že ne. Že teď je to o ničem jiném. Řekla mi jedna klientka, že dřív měla pocit, že byla v kleci, a teď už ne. Když k nim jedu, vypráví mi, jak byli v cukrárně, kam chodí, že byly nakoupit..... že teď je to pohodoví a jsou spokojení.

STRACH Z TRANSFORMACE Zjistili jsme, že i přesto, že jsme jim informace poskytli, tak oni se báli. Protože jeden pracovník je neustále přemlouval, aby nikam nechodili, aby nechtěli. Na tvrdo jsme udělali setkání, kde jsem chtěla, aby ten pracovník sám řekl, o čem teda ta transformace je.. A tam se to všechno ukázalo. Někteří pracovníci nevěřili tomu, že by to mohlo dobře dopadnout. Teď už tomu věří a jsou tomu nakloněny, když vidí, že to funguje. Bylo důležité, aby i ty pracovníci byli k této změně nakloněné.

OSVĚTA MEZI ZAMĚSTANANCI, ŠKOLILI JSTE VY, NEBO Z VENKU

Bylo to kombinované. Když jsme se přihlásili do toho projektu od MPSV, tak oni dělali zadarmo školení. Sice nebyli akreditovaný, ale jezdili a školili. I když lidi proškolíte, oni tomu nevěří, dokud to nevidí. Já si myslím, že i ta jedna pracovnice o ně měla strach. A nemám jí to za zlé. Ale klientů jsem se všech ptali, jestli chtějí na město nebo na vesnici, co oni si přejí. Když se pak mělo stěhovat na druhý barák v Příčovech, tak ostatní za nimi jeli na kafe a povídali si ty klienti mezi sebou, jak to je. Říkali jsem si, proč my by jsme jim to měli říkat... Ať oni si to řeknou mezi sebou. A když věděli, jak se klientkám v Příčovech daří, tak nás prosili, že chtějí být další. Každý ráno za mnou chodí jedna klientka a chce odejít. Jsou namotivované ke změně.

SHRNUTÍ Vždycky když jsme hledali bydlení, tak jsem vybírala podle toho, jestli to za to stojí a nebrala jsem všechno. Vždy jsem si řekla, zd abych na takovém místě chtěla sama bydlet. Protože byli lidi, kteří nám nabízeli tak hrozný byty, že jsem řekla ani náhodou. Chtěla jsem, aby to bylo důstojný. Spousty lidí si řekne, že pro ty postižený to stačí, a nabídnou vám něco typu ubytovny. A to jsem nechtěla. I takhle jsme přemýšlela.

Daří se nám, a šla bych do toho znovu. I kdyby se to mělo teď zaseknout, tak pro těch 22 lidí to smysl mělo, a i pro ten zbytek, protože kapacita lidí žijící na zámku se snížila. Kapacita pokojů z pěti lůžek na dvě lůžka se změnila... I ty aktivity, které se v podzámčí podporují, jsou super.

Autentický přepis provedeného rozhovoru s ženou č. 4

Když jsem nastoupila do Nalžovic, mně se tam líbilo. Byla jsem nejdřív na Domečku, poznala jsem ty uživatelky. Některý tam jsou už kamarádkami. Nalžovice pro mě bylo vytržení úplně jako ze současnosti. Já žila s maminkou, a ona zemřela. Měla jsem dva přátele, zkusím znovu, ale nejde to. Uvidím, jak to bude dál. O Nalžovicích můžu říct jedno, já jsem se tam naučila jedno. Naučila jsem se gramotnost. Na počítači. Pak se tam dělali různé věci, vyráběli jsme korálky, svíčky jsme zkoušeli vyrábět. Po čem se mi stýská je po holkách, a po těch co tam dělají. Ale jinak jako, na to, když jsem byla v Nalžovicích, vzpomínám dobře. Pak byl právě ten přesun v r. 2014. Do Příčovic Tam právě bylo to chráněné bydlení. Tam to taky šlo. Tam jsem se neučila víc, víc se o sebe starat. Tam jsem taky měla kamarádky. Tam ten život plynul. Já jsem byla spíš z vesnice, ale teď je to ještě o něčem jiném. V Příčovicích jsem se naučila hodně, asistentka mě naučila hodně se o sebe postarat. Byl tam hezký život. Do Sedlčan jsem chodila paličkovat a do knihovny. Někdy mi tu chybí nějaký kroužek. NEMÁŠ MOŽNOST TADY NĚJAKÝ NAVŠTĚVOVAT? Tady chodím do práce, štítkuju, přebíráme časopisy, dáváme zvlášť hračky, rozdělujeme je. DOJÍZDÍŠ AUTOBUSEM? Ano, autobusem. Každý den, mám třicet hodin. Teď v pátek ne, to jedu k panu doktorovi psychiatrovi, potřebuju si s někým popovídat, občas to tu na mě padá. Drží mě třeba Šmoulinka nebo Karlík v televizi. Teď se snažím zhubnout, ale dneska jsem zhřešila, byla jsem v cukrárně. Ale řekla bych, že od té doby, co jsem přišla z Nalžovic do Příčovic a pak sem, tak jsem samostatnější. Mám debetní kartu, ze které můžu vybírat, když potřebuju. Změnilo se u mě to, že jsem sebejistější. Řekla bych, že můžu pochválit asistenty, že konečně někdo poslouchá taky někdy jenom mě. Co bych potřebovala, občas někdy s něčím dopomocť. Třeba ve finanční sféře. Hodí se mi, když mi asistentka poradí a pomůže. Ty uživatelky dobrý, až na jednu, ale nechci o ní mluvit. KDYŽ SE VRÁTÍME K ZÁMKU A VZPOMENEŠ SI NA PROSTŘEDÍ A REŽIM DNE. Režim dne, snídaně, nebyl výběr jídla. A teď bych řekla, že mám na výběr. Věčeři si dělám sama, když mám chuť na brambory s tvarohem, tak si udělám to. Nakupujeme společně, každá máme 500Kč. DOKÁŽEŠ SI TO SAMA ZPOČÍTAT? Někdy ano, někdy potřebuju pomocť. KDYBY SI MĚLA SROVNAT BYDLENÍ.? Tady ten byt je lepší než v Nalžovicích, tam byl stereotyp. Bylo nás tam hodně, tady jsem sama. JAK TRÁVÍŠ VOLNÝ ČAS? Mandalý, křížovky pro děti, časopisy, sbírám obrázky o přírodě a lepím si je, sice jako malá holka, ale mě to vytrhne. Taky mám ráda hudbu, třeba Bocelli, Petra Koláře, mám Nedvědy, Magda Malá, Scooter. I dechovku mám

ráda, od všeho něco. I dvůr mám. VYUŽÍVÁŠ VEŘEJNÉ SLUŽBY? Chodím na pedikúru, ke kadeřnici, Nejdřív se objedná, a pak jdu. Taky chodím do restaurace na palačinky. Do cukrárny na kafičko na dortík. CELÝ DEN SI MŮŽEŠ DĚLAT, CO CHCEŠ? Jo, ráno chodím do práce, pak jedu autobusem domu. Teď mám naděláno. Pracuju každý den, celý den do půl třetí. Teď chodím dřív, protože mám naděláno. Pak jdu domu nebo na kafe, nebo k jiné klientce. KDYŽ SROVNÁŠ MĚSTA? Tady mám víc možností, můžu jít kam chci. Tady je velmi malá podpora, nejsem pod kontrolou. Každý den sem přijde asistentka jen na chvíli, jestli je tu uklizeno. Nebo mi můžu pomoci i s těma financema. Sama si nakupuju hygienu. Chodím k čínanovi, tam chodím a tam nakupuju hygienické potřeby. V Nalžovicích jsem to nemusela řešit. Tak jsme všechno dostali pod nos. TRANSFORMACE – Velká výhoda, kvalitní služba a je perfektní. U mě to byla změna k lepšímu, hodně k lepšímu. Tady jsem spokojenější, než na zámku. Měla jsem tu příležitost.

Autentický přepis provedeného rozhovoru s ženou č. 1

Od roku 1992 jsem nastoupila do ústavního léčení v Nalžovickém zámku. Zpočátku nás na prvním patře bylo 30 klientek, takže polovina byla schopných, polovina neschopných. Takže s nima tam moc nešlo pracovat. Byly tam malé dřevěné skříně, slabý ručníky, jeden toaletní papír – takže jako špatná hygiena, špatný chování, spolupráce ke klientům, atd, špatná zdr péče, A potom jsem se přestěhovala v r. 2004 do domečku a tam už bylo více možností. Mohli jsme chodit nakupovat, chodit na poštu do obce, mohli jsme jet autobusem do Sedlčan, do města, a vždycky jsem s paní asistentkou dojela koupit oblečení, nebo co jsem potřebovala, hygiena, oblečení a tak různě. Ted tam už bylo více možností. Bylo nás tam dvacet klientek. No potom v r. 2007 přestěhovala na Chaloupku, a tam jsem měla nějaké neshody s klientkou XY, protože se vlastně seznámila s přítelem, a ona jako měla pořád nějaké poznámky, měla nějakého chlapce a ona pak na mě hrozně zanevřela, oni se rozešli a já jsem si právě našla přítele. Takže i schovávala pečivo, když třeba viděla, že si s přítelem dáváme pusy. Tak na mě hrozně žárlila, byly tam mezi námi neshody, jako hlavně i kvůli úklidu, a i kvůli jiným věcem. Takže jsem se jako čtyři holky nedokázaly dohodnout, a byly tam neshody. Ale vždycky to s náma řešila pani vedoucí a mluvila o tom s námi. Po těch neshodách s ostatními děvčaty jsem byla taková trošku zmatená, velice rozladěná, jako prostě bylo mi nějak nevolno, a já se v noci vzbudila a ona to na mě ta YX naprášila telefonem. Tak jako pak druhý den za mnou přišla pracovnice a řekla mi, že půjdu zase na Domeček. Na Domečku jsem byla měsíc, na pozorování, a pak už se to řešilo s p. ředitelem a byla jsem přestěhovaná na Rozárku. Procestovala jsem celý zámek, všechny oddělení. Na Rozárce byly tři pokoje, já měla jednolůžkovej, samostatnej pokoj. Já jsem tam byla do 31. 1. 2014. A 1. Února jsme se stěhovali sem. Do 31. 1. jsem byla jako v tý transformaci právě.

A JAK PROBÍHALY PŘÍPRAVY? Ty přípravy probíhaly tak, že nás připravovalo vedení a asistenti. Připravovala mě na to i moje klíčová pracovnice. **A JAK TO VYPADALO – TA PŘÍPRAVA?** Učili jsme se vaření, jako s financema hospodařit, učili jsme se být více samostatný. O víkendech jsme vařili došli jsem si do města jako na nákupy a byli jsme seznámeny se společenským prostředím, i s lidma a třeba ke kadeřnici, do knihovny, kam jsme potřebovali. **A DO TÉ DOBY TO BYLO TAK, ŽE KADEŘNICE JEZDILA ZA VÁMI?** Ano, dřívávějc to bylo tak, v těch 90. letech to bylo, že tam jezdila kadeřnice, pedikérka, takhle. **A KDYŽ SI SE STĚHOVALA, ŠLA SI ROVNOU SEM, NA TENHLE DOMEK?** Nejdřív jsem bydlela na domku dole, pak v r. 2015 sem. **A KOLIK SE VÁS**

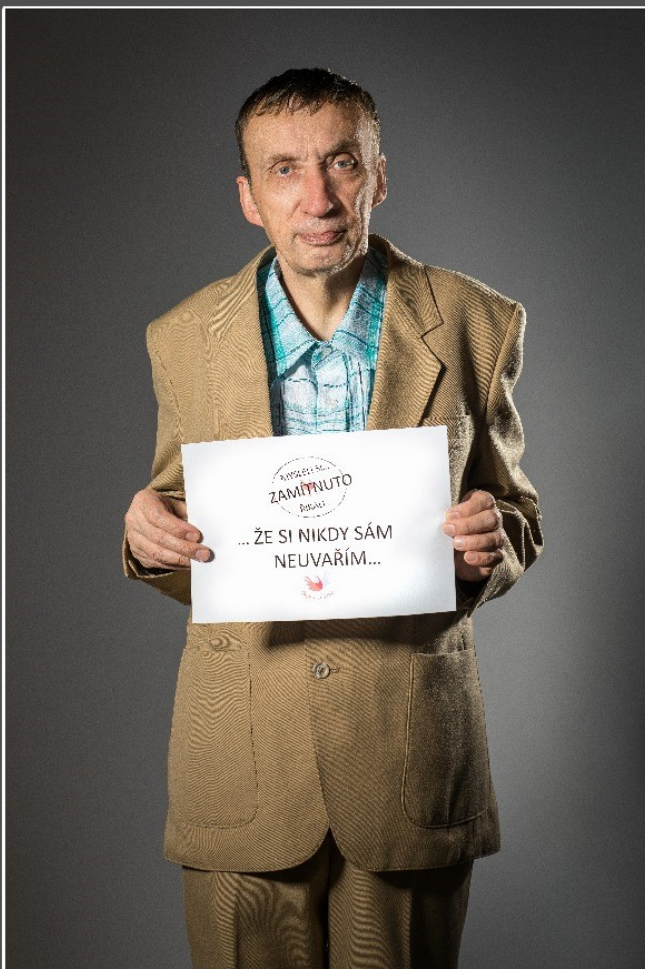
STĚHOVALO? Sem nás šlo 4 klientky z dolního domečku. 4 klientky jsme tady byly jako úplně první. POCÍTLA JSI NĚJAKOU ZMĚNU, KDYŽ JSI SE SEM PŘESTĚHOVALA? Pocítila jsem změnu, může mě navštěvovat můj přítel, můžu si všude dojít, můžu si vyprat, všechno mám, naskytlo se mi spousta možností. A je to stokrát lepší, než to bylo na zámku. Teď už bych ani do zámku nechtěla. Když vezmu tu minulost, bylo to opravdu hrozný. Osm let mám přítele Pavla, navštěvujeme se. Přítel má svůj byteček, má svůj pokojíček, to mu umožnila jeho maminka, takže k sobě jezdíme na víkendy. Přítel ke mně a já k němu do rodiny. Mám to k němu kousek. TAKŽE TO ZNAMENÁ, ŽE SEDNEŠ SAMA DO AUTOBUSU A VYRÁŽÍŠ SAMA ZA NÍM? Ano, akorát musím zavolat asistenci, že dorazím, že jsem v pořádku. Když jsem jela poprvé, jel semnou přítel a ten mi všechno ukázal. ASISTENTI S TEBOU NEJELI? Ne, asistenti semnou nejeli. Úplně poprvé mě tam vezl údržbář autem. A NA ZÁMKU JSTE MĚLI MOŽNOST JEZDIT SAMI AUTOBUSEM? Když jsme byli na domečku, tak už jsme mohli jezdit autobusem. Pak i na Rozárce. Zvládám to samostatně. Ale když jsme byli na oddělení, tak tam to nešlo, to záleželo jen na vychovatelkách, dřív se říkalo vychovatelky, tety. Nesměli jsme si udělat, to co jsme chtěli. Třeba se uvařilo jedno jídlo, nesměli jsme si říct, že chceme jiný jídlo. Holky pak měly i zažívací problémy a takový. No a nemohly jsme si prostě říct, co chceme za jídlo, no a s hygienou to bylo taky špatný. A TEĎ SI JÍDELNÍČEK DĚLÁŠ SAMA? Ano, jím to co chci, to co mám ráda a o víkendu si vždycky nakoupím s asistentem na celý týden. Jedeme autem. A TY MÁŠ ROZPOČET, SE KTERÝM MUSÍŠ HOSPODAŘIT? Ano, ano. S TÍM TI POMÁHAJÍ ASISTENTI? Opatrovníci. TY DOSTANEŠ URČITÝ OBNOV PENĚZ A S TÍM MUSÍŠ HOSPODAŘIT CELÝ TÝDEN, TAK ABYS VYŠLA. MÁŠ TY PENÍZE U SEBE A S NIMI PLATÍŠ? Ano, to mám určitou částku, kterou můžu utratit, protože na týden máme 40 korun, 80 korun na dva dni, takže to 160 korun dělá na víkend. Musím si to vypočítat, abych s tím finančně vyšla. Z TOHO SI TADY PAK VAŘÍŠ? Ano z toho si pak vařím, přes týden chodím v práci na oběd, nebo když jedu do školy, tak chodím v Nalžovickém zámku, jinak o víkendu si vařím sama. CO VAŘÍŠ NEJRADĚJÍ? Teď jsem o víkendu třeba vařila brambory a kuřecí řízky. A BAVÍ TĚ VAŘIT? Baví mě vařit, problémy s tím nemám. Se složitějším receptem potřebuju pomoct od asistentů. Jinak si zvládnou všechno sama uvařit. I TY ŘÍZKY OSMAŽIT, VÍŠ PŘESNĚ, ŽE TO MÁ BÝT TEPLÉ? Ano aby nebylo sirové maso. To dřív na zámku nebylo. JAKÝ VIDÍŠ ROZDÍL V DNEŠNÍM BYDLENÍ OD ZÁMKU? Chodili jsme všichni jako po dvojicích po nádvoří, bylo to hrozný. Třeba by jsme chtěli jít na vycházku a nešlo to, třeba se dělaly i patenty v tom zámku. Já osobně bych šla raději ven, ale nemohla jsem, protože se musely udělat ty patenty. Ty

klientky dělaly jako takový patenty jsme cvakaly. A DOSTÁVALI JSTE ZA TO NĚJAKÉ PENÍZE? To nevím, to bylo přes pani ředitelku. A ještě svorky na špendlíky jsme navlíkaly taky. TAKŽE TA ZMĚNA JE TAKÉ V TOM, ŽE TEĎ MÁŠ PŘEHLED O SVÝCH FINANCÍCH? Ano, teď vidím výplatní pásku. PŘED TÍM SI DĚLALA NĚJAKOU PRÁCI, A ANI SI NEVĚDĚLA, ŽE ZA TO DOSTÁVÁŠ PENÍZE? Ano, to jsem měla jen důchod. A MĚLA JSI KAPASNÉ, SE KTERÝM SIS MOHLA DĚLAT, CO CHCEŠ? MOHLA JSI CHODIT NAKUPOVAT DO NEDALEKÉHO OBCHŮDKU? Až když jsem byla na Domečku, tak tam jsem mohla chodit. Došla jsem si koupit, na co jsem měla chuť. Ale musela jsem přinést lísteček. Na zámku to nešlo. NA VESNICI, VE KTERÉ TEĎ ŽIJEŠ, SE TI LÍBÍ? Ano líbí, lidi se k nám chovají slušně, všechno je v pořádku. Jakože tady máme i třeba pani, se kterou si hodně povídáme. Zatím jsem s nikým neměla problém, jsem tu už 4 roky. JÁ VÍM, ŽE DOLE JE HOSPODA, MŮŽETE SI ZAJÍT NA KAFE, NEBO NA PIVO? Třeba když tady byla předtím moje spolubydlící, tak jsme jako chodívaly třeba na kávu nebo na limonádu. To jsme spolu chodívaly hodně. A vždycky jsme si to koupily ze svého každá. Nebo jsme si třeba půjčily peníze, tak jsme si to zase poctivě vrátily. Ona měla problémy s těma financema, tak jsem jí hodně pomáhala, třeba i s výběrem oblečení. Třeba nevěděla jakou má velikost, nebo takhle. Tak jsem se jí snažila pomoc. MÁTE TADY NĚJAKÉ AKCE, KTERÝCH SE MŮŽETE ZÚČASTNIT? Teď tady byla akce tučnej čtvrtek, pak tu byla pouť. Nebyla jsem se podívat, byla jsem v zaměstnání. Byla jsem tady ale s přítelem na hasičském plese. To pořádá obec, pan starosta. ŘÍKALA JSI, ŽE CHODÍŠ PRACOVAT? Ano tam chodím od roku 2016 a tam jako myjeme auta, vyrábíme tam hračky. Je to příprava na zaměstnání, dostávám motivaci. JAKÁ JE TVÁ PRACOVNÍ DOBA? Chodím 4x týdně do práce a taky do školy. Na euroinstitut střední škola, chci pokračovat od září v dalším oboru. KDYŽ UDĚLÁŠ ZKOUŠKY, CO TÍM ZÍSKÁŠ? Budu mít výuční list, obor úklid a výpomoc. Pak bych získala zase výuční list v jiném oboru. CO PRO TEBE BUDE ZNAMENAT TO, ŽE TU ŠKOLU DODĚLÁŠ? Dá mi to hodně do života, učíme se i na co máme právo, jak se máme projevovat a takhle. A fakt to jsou skvělé učitelky obě dvě. Vaření, šití, úklid a takhle. A KDYŽ SE BAVÍME O TÉ PRÁCI, JAKÁ JE TEDA TVÁ PRACOVNÍ DOBA? Od 8 do 14: 30 TADY SEDNEŠ NA AUTOBUS? Z Příčov jedu do Sedlčan a pak odpoledne zase jedu do Příčov. VYUŽÍVÁŠ JEŠTĚ NĚČEHO JINÉHO V SEDLČANECH? Chodím ke kadeřnici, knihovna a pedikúra. Pani ředitelka Lenka Mottlová udělala tady hodně velký pokroky. Prostě pani ředitelka udělala velký pokroky v tom bydlení. DOKÁŽEŠ MI NA ZÁVĚR ŘÍCI, CO JE POJEM TRANSFORMACE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB? Zkvalitnění lepšího života, prostě, abych měla lepší život. A MYSLÍŠ SI, ŽE MÁŠ LEPŠÍ

ŽIVOT? Ano, mám, před transformací to bylo hrozný, byl to horor. KDYBY SI MĚLA ZHODNOTIT, CO JE ÚPLNĚ NEJLEPŠÍ. Že nás to jako hodně posunulo do života, že teď máme ten život úplně krásnej. V ČEM JE TEN ŽIVOT KRÁSNEJ? Že máme víc soukromí třeba, že za mnou sem může přítel, žijeme spolu sexuální život, že můžu kamkoliv kam chci, třeba na kulturní akci, samostatně, ale musí to vědět asistent, takže teď máme úplně krásnej život.

Příloha č. 4

fotografie projektu „Dejme si šanci“

Pan Eman:

„Mysleli si, že to nezvládnou.“

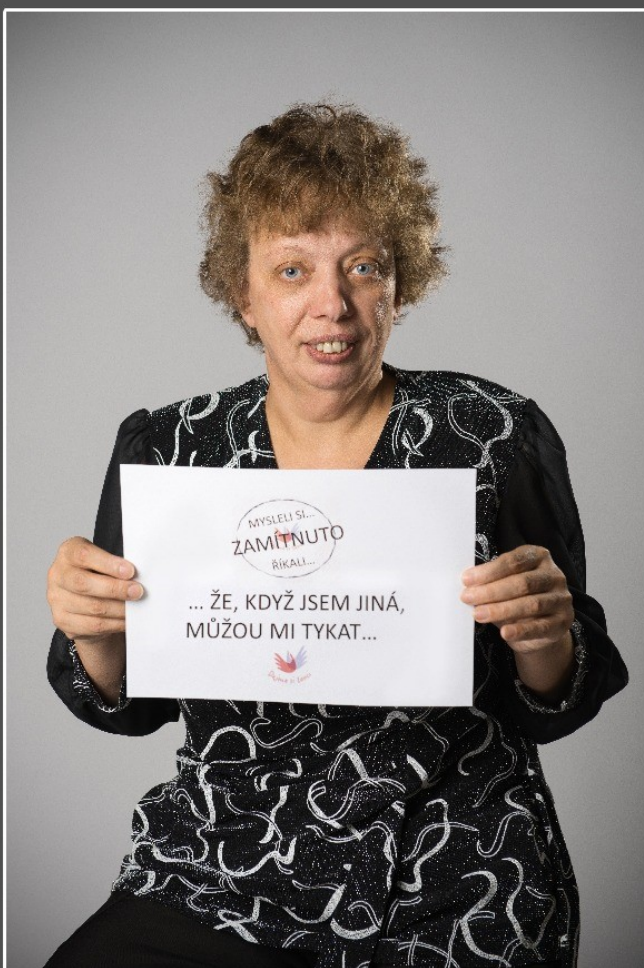

Projekt
Nalžovického zámku p.s.s.
www.dejmesisanci.cz

foto: Martin Zoubek
www.martin-zoubek.cz
ve spolupráci s

fotografie projektu „Dejme si šanci“

Paní Irena:

„Mysleli si, že to nezvládnou.“

Projekt
Nalžovického zámku p.s.s.
www.dejmesisanci.cz

foto: Martin Zoubek
www.martin-zoubek.cz
ve spolupráci s

